

Streszczenie

W ciągu ostatnich 12 lat „studia nad terroryzmem” zyskały na popularności w środowisku akademickim i eksperckim. W przeszłości większość z nich dotyczyła badań nad pojedynczymi aspektami działalności konkretnej organizacji terrorystycznej, tj. nad jej historią, działalnością, osiągnięciami, porażkami itd., lub przyjętych przez dane państwo metod jej zwalczania. Ostatnie lata to początek nowego trendu – studiów nad końcem terroryzmu. Studia te dotyczą wielu stron działalności organizacji terrorystycznych, w niewielkim jednak stopniu skupiają się na analizowaniu roli i funkcji przywódców grup, organizacji i siatek terrorystycznych. Niniejszy artykuł jest analizą próby badawczego wypełnienia tej luki oraz zapisem ustaleń odnoszących się do sukcesji terrorystycznego przywództwa w 51 organizacjach uznanych przez amerykański Departament Stanu za „zagraniczne organizacje terrorystyczne” (*foreign terrorist organizations* – FTOs). Wynikiem tej analizy jest konkluzja dotycząca dość dużej zdolności adaptacyjnej terrorystów, których przywódcy najczęściej utrzymywali się (lub utrzymują) na swoich stanowiskach przez długi okres i często skutecznie wychowują lub promują swoich następców.

Inną konkluzją jest przeświadczenie o słabościach procesu gromadzenia informacji – z analizy wynika, że brakuje wiadomości na temat rzeczywistej sytuacji danej grupy terrorystycznej. W takim przypadku tworzenie baz danych i przeprowadzanie badań statystycznych dotyczących grup, organizacji i siatek terrorystycznych jest trudne i wymaga powrotu do coraz mniej popularnego podejścia komparatywnego oraz skupiania uwagi badawczej na pojedynczych przypadkach aktów terrorystycznych, co powinno ułatwić dokładne ustalenie sukcesji przywództwa w strukturach terrorystycznych.